

ZELEI MIKLÓS

Minden szökőnapon



ZELEI MIKLÓS (1948) Budapest

– A mi kis csőpostáink – nézi őket Lökös elvtárs az eligazításon.

Öregasszonyok kacska lábon, kék köpenyben. Hivatalsegédék a harmadikon. Sietésben a körfolyosón. Fordában a szerkesztőség és a nyomda között.

A műemlékvédelem nem járult hozzá, hogy csőposta-kiépítés miatt szétfúrják a szerkesztőségek a falakat. Amelyekhez Ady Endre is támaszkodott. Egymást fúrjátok! Ne a falat. Ez a vezérigazgató utasítása. És megindulnak az öregasszonyok. Bal láb kitámaszt, jobb láb félkört leírva előrelelendül. Csatt. Jobb kezük előrenyújtva. Abban a kézirat. Most jobb láb. Kitámaszt. Bal előre. Csatt. Jobb kéz hátralendül. Csatt. Csatt. Megy a kézirat. Jön az oldal. Készül a Vörös Iszap. A kormány napilapja.

Ady Endre idejében altisztnek, szerkesztőségi szolgának hívják a hivatalsegédéket. Az elnevezést az egyenlőség eltörölte. Kötelességeik ellenben megsokasodtak. Halad a kiválasztott hivatalsegéd a szerkesztőségi folyosón. Hol ebbe, hol abba a szobába benyit. Véletlenül. Sikerül-e meglátni, észrevenni, föl-fedni, meghallani? Kifigyelni! Valamit. Jobb is, hogy csőposta nincs. Valahonnan főnről kopp az íróasztalomra. Egy tokhenger! Kinyílik. Kigurul két emberi szem. És figyel. A tenyeremmel széjjelcsapom őket? A csarnokvíz a papírokra spricc. Az arcomba fröccs. Önbíráskodás. Súlyos testi sértés. De hol a hozzájuk tartozó központi test? A két fül megvan. A következő tubusból ül az asztalomra. Húszszárnyú lepke. Hol a halálfej rajta? Megül a szavakon. A mondatokon. Szárnya-it billegeti. Pödör szívókájával kiszíja, ami kell. És libben tova.

– Jaj! – sikolt a hivatalsegéd néni. Amikor már harmadszor nyit be a szobámba. – Bocsánat – és húsz perc múlva újra. De akkor sem ül a gépírózó az ölemben.

Most azonban reggel van. Félsötét. A szállítók három szekrényt cipelnek. Lökös elvtárs költözik a Vörös Iszap szerkesztőségéből. Vele költöznek szekrényei. Redőnyzárás aktatárolók. Az elsőben a befejezett följelentések. A termelékenységű összesítővel. Milyen eredményt hozott a följelentés? Akasztás. Börtön. Rendőri megfigyelés. Elbocsátás. Fegyelmi. A másodikban a folyó följelentések. Van, amelyiket kétszer-háromszor kell elküldeni. Hogy legyen foganatja végre. A harmadikban a névsor. Akiket föl kéne jelenteni már. És ügyek, amelyek gazdájukat keresik. A gyanútlan följelentettet. Aki még önfeledten reggelizik. De már lement a napja. Lökös elvtárs kávéja már rálöttyent a készülő iratra. Fekete foltokat hagyva mások életén.

– Csönd! Apuka dolgozik – anyuka mondja. Egyetlen fiuknak.

A jó följelentés szakmunka. Pontosan beleillik a megrendelői elvárások felépítményébe. Azok miatt, akik épp most ismétlik meg azt, ami soha többé nem ismétlődhet meg, ismertetni kell a följelentés műfaji szabályait. Tartalom és forma. Követelményeit.

Eleje.

Közepe.

Vége.

Hebeshurgyaságnak. Hirtelenkedésnek. Nincs helye. Könnyű volt az eredeti hatalomfelhalmozás korában. 1945 után. Csak rá kellett mutatni valakire. Viték. Lökös elvtárs derűsen emlékezik a szép időkre. Hatásos fordulata ekkor:

SIMONYI EMŐ, Robot IV., 2004

irritálóan néz. A tekintete a bizonyíték. Hogy rendszerünket megveti. Valamire készül! Már végrehajtotta. A vád az ítélet. Bitóra. Recskre. Kistarcsára.

Már azóta alaposabban kell. Körüljárni az áldozatot. Fogásokat találni rajta. A tabuk! 56 vérbefojtása. A gyilkosok személye. A proletárdiktatúra szükségességének. Az egypárt vezető szerepének. Megkérdőjelezése. Az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet hadsereg öröklékésainak firtatása. A gyárkapun belüli munkanélküliség. Szegénység. Hajléktalanság. Drogozás. Kétségbe vonni. Hogy elégedett. A nép. A nép. A nép.

Minden korszaknak megvannak a tabui. Koncepciók vádjai. Rágalmi. Azokat kell helyzethűen bevetni. Körülnézni a paksi csőszkunyhóban. Sok minden van ott még. A jó rágalmazó kezén a följelentés irodalommal nemesedik. Rágalmotárca a Vörös Iszapban. Irodalom! Irodalom! Elváltoztatva a személynevet. Csak egy kicsit. Csak egy kicsit. Épp csak hogy már perelni ne sikerüljön. És göcögő nevetés kíséretében a kocsmában kimondani a valódi nevet.

– Ő az! Ő az! De magatoktól is biztosan rögtön tudtátok. Egészségekre!

És úgy fognak emlékezni. Hogy tudták. Majd lehet erre hivatkozni. A nyomtatott szó hitelével. Szinergiák a médiában. Lehetetlen védekezni. Még a rendőrségi rágalmak ellen is sikeresebb. Ott van kihallgatás. Tárgyalás.

A följelentés elején nagy tisztelettel megszólítani. Hatóságot. Pártelsőt. Titkárfőt. Elnököt. Állami intézmény irányítóját. Társadalmi szervezet vezetőjét. Munkahelyen a főnököt. A Jó Vezért.

Hitet tenni. Befejezéskor. Mindig szeretni fogom a Tisztelt Rendőrhatalóságot. Önfeláldozással! Megadással. Szeretettel! Tisztelettel! És figyelni a folyamatosságra. A született följelentő, rágalmazó a búcsúszavaknál már a következő följelentést, a jövőd rágalmakat írja. Hiszen ha egyszer véget érne? Jaj, mi értelme volt? Az egésznek. Éber voltam. Éber vagyok. Éber leszek. Ébernek születtem. Hozom a következő följelentést. A régi rágalmakat. Az új papíron. Mélyen Tisztelt! Tisztelt! Kedves! Nagyra! Becsült. Még nagyobbra! Még még nagyobbra! Még! Még! A korstílus szerint.

A született följelentő. Álmában is éber. Betartja az alvás szabályait. Jobb oldalán fekszik. Fejét nem takarja be. Óracsörgésre azonnal ébred. Anélkül is. Ugyanabban a pózban. Ugyanúgy. Ahogy lefeküdt. Első gondolata, amivel álmodott: a följelentés. A boldog jövőért. Amikor csak a legjobbak maradnak életben. Az általános boldogság megvalósításáig a készpénz az öröme. Följelentés per darab. Előnyök. Juttatások. Díjak. Beárazni a rágalmat. A gonosz célja, hogy olyanok legyünk. Amilyen ő? Múljunk felül. A fejlődés. Menete.

Már reggel otthon elkezdni. Folytatni este. És ezzel kitölteni a munkanapot. A Vörös Iszap célja, hogy a följelentéseket, a rágalmakat ízletesen tálalja a népnek. Még kérjen. Csatt. Csatt.

Éjfélkor az első kinyomtatott példány befut. Feszült pillanat. Rágerjedni gépindulás előtt. Végiglapozni. Mehet? Mehet! Lökös elvtárs egész testében remeg. Birtokba vette a vágy. Máris. A holnapit. A holnapit. A nép. A nép. Ne kérjen. Hiába.

De képtelenség. Lapozni. Egyszerűen nem tud. Nem tud. Nem tud. Nem. Nem. Nem. Mielőtt az összes feszültséget le nem vezet. Az idegeiből. Ki nem éli. Az egész testében föltorlódott vágyakat. Szoknyát föl! Barhentbugyit le. A hivatalsegéd néni Lökös elvtárs szerkesztői asztalára gyűri. A herendi Lenin-fej meg a K-telefon közé. A lába közé! Előre!

– Jaj, Istenem, jaj, Istenem! Megbaszott a Lökös elvtárs. Bocsánat! Jaj, Istenem, jaj, Istenem! Megbaszott a Lökös elvtárs! Bocsánat! – Sikoltozik a csoport a hosszú folyosón. Csatt. Csatt. Szoknyát igazgat. Kék köpenyt. Első munkanapos. Nem tudja. Elfelejtik neki megmondani. Hogy ez az úzus. A záróaktus. Minden esetben. Hogy Lökös elvtárs meglöki a hivatalsegéd néni. Aki a nyomdából fölhozza az első példányt. Hogy innen kapta a nevet. Az iga-

zira talán nem is emlékszik már senki se. – Jaj, Istenem, jaj, Istenem! Megbaszott a Lökős elvtárs. Jaj, Istenem, jaj, Istenem! Megbaszott a Lökős elvtárs.

Kikel magából Durvási ávós ezredes. Főszerkesztő a Vörös Iszapnál. Értésülve a történekről.

– A helyettesem? – ordít Durvási. Mintha nem tudta volna mindig is. – Nyilvánosan jajveszékelve? Sikoltozva? Jaj, Istenem, jaj, Istenem? Már bocsánat!

Lökős elvtárs is nagyon ideges. Kapkod a kesztyűtartóhoz. Elő a stukkert. Amikor egy éjszakai részeg a hazaúton átdülöngél előttük a pirosban.

– Rendet kell már csinálni végre ebben a kurva országban! Micsoda kupleráj. Micsoda kupleráj.

– Így van – bólogat a sofőr. Nem győzi kedvesen lefogni. Lökős elvtárs kezét. Még lepuffant valakit. – Jó éjszakát!

De reggel. Már félvilágos van. Jön az autó. De Lökős elvtárs még félébren. Észre sem veszi, hogy a megszokott kanyar a kereszteződésben elmarad. Egyenesen haladnak tovább.

– Hozhatom a kávé, főszerkesztő elvtárs? – kérdezi a titkárnő, amikor megérkezik.

Új iroda. Új titkárnő.

Új főszerkesztő. Ő maga. Amíg aludt. Kinevezték. A kinevezési okirat. A ki nyomtatott első szám. A herendi Lenin-fej meg a K-telefon között. Korunk újságja. Szökőnap. Négyévente egyszer megjelenő napilap. Minden szökő napon. A cím alatt a neve. Alapító főszerkesztő. Az első oldalon a beköszöntő vezércikk. Lassítás. Pontos. Megfontolt. Tájékoztató. Semmi hajhászat. Ma egyszerűbb már. Az életünk. Nemzetközileg. És idehaza is. Most már nem kell úgy rohannunk. Sietni. Gyorsítani. Mint annak idején. Most már ezeken túl vagyunk. Megpihenhetünk. Megérdemli a mi népünk. Végre az állandóságot. Hogy szép nyugodtan. Éljen. Változások nélkül. Alatta a neve. Háta mögött a redőnyzárás aktatárolók. Egy a befejezett följelentéseknek. A termelékenységi összesítővel. A másodikban az esedékes följelentések. A harmadikban a várólisták. Dél van.



SIMONYI EMŐ, Voodoo, 1991